

Monogràfic sobre psicomotricitat

Revista Electrònica

IN investigació
novació

Educativa i Socioeducativa

Com respon la pràctica psicomotriu a les
necessitats dels infants d'avui?
Reflexions ètiques

Philippe Lemeny

Universitat de les
Illes Balears
Institut de Ciències
de l'Educació

Com respon la pràctica psicomotriu a les necessitats dels infants d'avui? Reflexions ètiques

**¿Cómo responde la práctica psicomotriz a las
necesidades de los niños de hoy?
Reflexiones éticas**

**How does Psychomotor Activity Attend to the
Needs of Modern Children?
Ethical Considerations**

Philippe Lemeny, lemenu@online.be

Formador de psicomotricistes de l'Associació Europea d'Escoles de Formació en Pràctica Psicomotriu (ASEFOP), cofundador de l'École Belge de Pratique Psychomotrice Aucouturier (EBPPA) de Brussel·les i terapeuta en Pràctica Psicomotriu Aucouturier.

Resum

El món evoluciona constantment. Estem consternats, indignats, confosos... La tecnologia, els models econòmics dominants transformen el concepte d'individu i les relacions interpersonals (parella, família, xarxa de relacions...) canvien.

L'espai, el temps, els ritmes, els objectes, les figures d'identificació, es trenquen en trossos, esclaten, són caòtics. Les ciències humanes, en el centre de tots aquests canvis, es transformen o s'adapten. La pràctica psicomotriu, està també atrapada en aquest trasbals?

Veurem quines són les directrius fonamentals per a una ètica de la pràctica psicomotriu. Quin sentit pot tenir encara la capacitat de tenir cura de l'altre? Quin lloc hi ha per a la persona, per al cos-espai del subjecte? Quin valor donem al temps? I quin és el lloc del psicomotricista en tot això?

Paraules clau

Pràctica psicomotriu, reassegurament profund, infància, societat, ètica, joc, tenir cura

Resumen

El mundo está en perpetua evolución. Estamos consternados, indignados, confundidos... La tecnología, los modelos económicos dominantes transforman el concepto de individuo y la relaciones interpersonales (pareja, familia, red de relaciones...) cambian.

El espacio, el tiempo, los ritmos, las figuras de identificación, se rompen en pedazos, estallan, son caóticos. Las ciencias humanas, en el centro de todos esos cambios, se transforman o se adaptan. ¿Está también, la práctica psicomotriz, atrapada en el ojo del huracán?

Veremos cuáles son las directrices fundamentales para una ética de la práctica psicomotriz. ¿Qué sentido puede tener aún cuidar al otro? ¿Qué lugar queda para la persona, para el cuerpo-espacio del sujeto? ¿Qué valor damos al tiempo? ¿Y cuál es el lugar del psicomotricista en todo ello?

Palabras clave

Práctica psicomotriz, reaseguramiento profundo, infancia, sociedad, ética, juego, cuidar

Abstract

The world is now in a non-stop change. We are upset, angry, confused... Technology, the powerful economic models are transforming the concept of individual and interpersonal relationships change (as a couple, family, dependency net...).

Space, time, rhythms, the identity figures are shattering into pieces, bursting... They are chaotic. The human sciences, in the middle of all these changes, are either transforming or adjusting. Is psychomotor activity in the eye of the changing storm, too?

We will see which guidelines are essential to perform ethics in the psychomotor activity. What sense

can still have the ability to take care of each other? Which is the space left to one person for the body-space of the subject? What is the value of time for us? And which is the place for the specialist in psychomotor skills development in all this?

Keywords

Psychomotor Development, Reassurance, Childhood, Society, Ethics, Play, Taking Care of

INTRODUCCIÓ

El món evoluciona ràpidament, la família es transforma, l'escola infantil ja no és la que era fa trenta anys! La pràctica psicomotriu ha fet el seu camí a través d'aquest període, que va des dels anys vuitanta fins a avui.

El meu objectiu és reflexionar sobre si la pràctica psicomotriu educativa i preventiva encara dóna una resposta adequada a les necessitats dels infants de la nostra societat actual. Modestament, i a partir de l'experiència pròpia, intentaré analitzar si caldria revisar alguns elements de la pràctica psicomotriu.

Què esperen les famílies? Quines són les seves prioritats per als infants del segle XXI, que s'han d'enfrontar amb un món que evoluciona constantment i es transforma permanentment?

La societat occidental contemporània, fonamentada en el model econòmic neoliberal i en els avenços tecnològics, ha trastocat els conceptes d'individu i de relacions interpersonals: parella, família, xarxa social... tot s'ha transformat i ha fet bascular també les referències espacials i temporals.

L'espai està fragmentat. Pensem en aquests infants que s'han d'adaptar als canvis permanents d'espai entre la casa de la mare, la seva habitació a la casa de la mare, la casa del pare, la seva habitació a casa del pare i, de vegades, altres espais a casa dels avis... l'espai a l'escola, un altre espai a l'escoleta matinerana... Els punts de referència espacials desapareixen!

Els punts de referència temporals també es modifiquen. El temps es fragmenta, les seqüències cada vegada són més curtes, el ritme cada vegada és més frenètic. Ens enfrontem amb la discontinuïtat, la immediatesa, l'organització caòtica... Els punts de referència temporals desapareixen!

L'infant, el subjecte de totes les nostres preocupacions, es troba també al centre de tot aquest tragí, al centre de tots aquests canvis que constatem.

Els infants ocupen massa espai en la nostra societat? L'infant sovint és el "cap" de la família (la síndrome de l'infant emperador). La infància ha canviat d'estatus en les darreres dècades, i s'han incrementat els temors i malentesos a propòsit d'aquesta etapa.

Una gran part dels autors de psicopedagogia que escriuen sobre l'estatus dels infants es lamenten dels canvis que s'esdevenen actualment. L'infant pot ser "l'emperador" però queda privat de la seva infantesa, per tant, caldrà restaurar l'autoritat, restablir l'ordre entre les generacions, per redefinir cada edat, i que els grans assumeixin l'edat i autoritat pròpies i que els petits acceptin ser "els petits".

Cal entendre d'una altra manera el canvi d'estatus de la infància, vull dir que reconèixer l'infant com a "individu" no vol dir que l'infant sigui un adult.

Ara per ara hi ha molta polèmica sobre aquest tema. François de Singly (2007), en un article titulat «L'enfant n'est pas qu'un enfant...» ('L'infant només és un infant...'), destaca alguns aspectes interessants. Segons la seva opinió, sovint caiem en un error de raonament que ve de la confusió entre "ser una persona" i "ser un adult". Cal recordar que un infant és, alhora, fràgil com infant que és i respectable com qualsevol ésser humà.

Com a psicomotricistes, o com a educadors, sempre hem d'anar mantenint l'equilibri entre els dos pols: protegir l'infant, perquè sabem que depèn de l'adult durant molt de temps, i deixar que s'expressi lliurement, donar-li la possibilitat de descobrir per si mateix allò que és realment.

Aucouturier (2005) ha posat l'èmfasi en la noció "infant obert":

- Es tracta d'un infant obert als altres, obert a totes les persones que l'envolten.
- Es tracta d'un infant que troba plaer a donar i a rebre, a descobrir i conèixer; un infant amb la curiositat i les ganes de saber-ho tot.
- És tracta d'un infant feliç, que manifesta els seus desitjos sense por, sense dubtes, sense culpabilitat, que sap escapar de la dominació excessiva dels adults propers a ell, que gosa dir "no".
- Es tracta d'un infant reconegut com a ésser, que expressa la seva originalitat per la via corporal.
- Es tracta, en definitiva, d'un infant que no té por del fracàs (especialment del fracàs escolar).

Sense ser massa angelical o pecar d'ingenu, el nostre punt de vista parteix d'una premissa: "creure en l'infant", creure que, en principi, la naturalesa de l'infant és bona. És important tenir aquesta convicció.

També sabem que l'infant pot evolucionar si el medi emocional i cultural és estimulants i no té cap discapacitat o necessitat especial. Però no hem d'ignorar que hi ha molts infants que pateixen, ja que no troben en el seu entorn les condicions necessàries per a un desenvolupament harmònic.

El repte més gran que tenim és deixar que l'infant s'obri i desenvolupi totes les seves capacitats per a trobar el seu lloc en el món, encara que actualment sigui un món debilitat per la crisi que travessem.

En aquest context de canvi, d'agitació, d'inseguretat, no podem reduir la pràctica psicomotriu a l'aplicació d'un mètode que no es pot (o no es vol) qüestionar. De vegades cal un temps d'espera, o millor, una pausa per fer balanç.

Això no vol dir una aturada de l'activitat ni una pèrdua de rendiment, sinó més aviat l'oportunitat de seguir endavant encara amb més recursos.

La reflexió ètica consisteix a preguntar-nos si la nostra pràctica professional manté el seu compromís amb els valors universals, si la nostra pràctica quotidiana està sempre basada en el respecte a la persona, a la seva singularitat, a la seva originalitat, a la seva globalitat (cos-emoció-pensament).

De fet, en el centre de la pràctica psicomotriu, i darrere la nostra decisió d'haver triat i d'exercir una professió dins l'àmbit de les ciències humanes, hi ha una manera d'entendre l'altre, uns valors relacionats amb la vida, amb la cura del cos humà, de la persona.

Cal, doncs, reservar-nos un espai i un temps per a la reflexió ètica, baixar el ritme sovint frenètic de la nostra pràctica, per no caure en el risc de tancar-nos i funcionar com a robots.

És imprescindible tornar a la font, al nucli, per retrobar el sentit de la intervenció en pràctica psicomotriu.

La meva intenció és destacar algunes idees, alguns punts de reflexió ètica sobre la pràctica psicomotriu, que es poden generalitzar, però, a tot el sector educatiu, si es concep l'educació com una forma de tenir cura de l'infant en desenvolupament i d'oferir-li les millors condicions per a obrir-se al món i als altres.

TENIR CURA DE L'INFANT

La primera reflexió ètica és sobre el sentit del concepte de "tenir cura". Es tracta d'una persona que s'ocupa d'una altra per al seu bé, així que parlem d'una relació, però de quin tipus?

D'una relació en què hi ha un especialista que en "sap", que domina una tècnica, que posa en pràctica un mètode de reeducació o de rehabilitació amb una altra persona (pacient, alumne...), que té una mancança o un dèficit...? En aquest cas, el model relacional seria del tipus: dominant/dominat, actiu/passiu... No seria ignorar que una relació no pot ser unilateral?

En la relació especialista-infant la dinàmica de la relació ha de fluir en totes dues direccions.

La nostra prioritat serà posar l'infant en el centre de la nostra pràctica. Aucouturier (1984) insisteix en la diferència entre "tenir cura" i "cuidar".

"Cuidar un malalt"... en aquest cas, la malaltia és al centre. La metodologia serà d'atenció mèdica, basada en un diagnòstic. Es tracta d'atacar els símptomes.

Des de la perspectiva de "tenir cura de la persona", la persona se situa en primer lloc. En aquest cas el/la psicomotricista estableix una relació de confiança basada en l'acolliment, en l'escolta de l'altre. Els símptomes, les dificultats de l'infant, els patiments, se situen dins el context de la història d'aquest infant.

No oblidem pas, i insisteixo, que tota persona que té cura dels altres, també ha de tenir cura de si mateix...! Tenir cura dels altres és, també, escoltar-se un mateix, les pròpies necessitats.

El/la psicomotricista s'ha de regenerar, ha de rejuvenir, ha de tornar a connectar amb les seves forces vitals per poder estar disponible, per despertar, per estimular aquest potencial en les persones de qui té cura.

Tenir cura de si mateix s'associa molt sovint amb l'egoisme, mentre que la cura d'un mateix es reflecteix positivament en tots els que ens envolten.

Si l'egoisme és un refugi en si mateix, tenir cura de si mateix, al contrari, mostra una actitud interna d'obertura cap a un mateix i cap el que ens envolta.

L'INFANT, UNA PERSONA GLOBAL

Cal centrar la nostra reflexió ètica en la importància de reconèixer l'altre. Tenir-ne cura com una persona completa, globalment i no només en el seu dèficit, en aquella part que li faltaria.

En aquest nivell, cal posar atenció a no instrumentalitzar o a no instrumentalitzar-nos nosaltres mateixos: no hem de voler fer massa coses, no hem de voler fer canviar l'infant a qualsevol preu, no hem de voler-ho tot per a ell.

Un punt essencial per a l'infant que rep assistència a través de la pràctica psicomotriu és que es tengui en compte qui és. Aquest infant és, sobretot, una persona única, original, que es mostra en el seu context particular.

Com a professionals (psicomotricistes o educadors) no podem reduir l'infant a un símptoma, a un dèficit, a un retard, a una estadística.

El valor d'una persona ha d'estar sempre lligat al respecte a la seva individualitat, a la seva singularitat i a la negativa de normalització excessiva, que és quasi una formatació.

L'infant és molt més que la imatge que en tenim! I encara molt més que la suma de les seves dificultats, dels seus símptomes.

L'infant prové d'una història familiar única, pertany a una cultura que té els seus codis, les seves prohibicions, les seves creences, la seva relació especial amb el cos. Com tenir en compte aquesta especial dimensió cultural i afavorir, alhora, la tolerància, la inclusió, el plaer compartit?

Per tenir en compte l'originalitat de cada infant, Aucouturier ha insistit molt en el valor de l'observació de l'infant com a part fonamental del dispositiu de la pràctica psicomotriu educativa i preventiva.

Observar l'infant és tenir una altra mirada, és observar la seva història afectiva de plaer i de desplaer, és observar la disponibilitat de l'infant a ser ell mateix. També és observar les capacitats i les competències de l'infant: competència per a reassegurar-se, sentir plaer, construir, destruir, escoltar contes, representar-se.

Descobrir l'infant com una persona global és també escoltar-lo amb atenció, amb empatia, saber què en diuen la família i l'escola. Escoltar vol dir estar actiu, fer preguntes adients que amplii el camp de l'observació, fet que permet anar més enllà de la queixa, del ressentiment, anar més enllà del fracàs escolar.

“Què us fa sentir aquest infant?”

“Quan el veieu diferent?”

“Com està quan hi ha una activitat lliure?”

“Com és quan està tot sol amb vosaltres, quan no hi sou, quan el seu millor amic és present o absent?”...

Aquestes preguntes i el fet d'escriure les respostes poden ser maneres de trencar una imatge fixada de l'infant i ens interessa molt que tothom en tingui una imatge dinàmica, que evolucioni, plena d'esperança i de possibilitats de canvi.

DONAR I DONAR-SE TEMPS

Donar-nos temps per a reflexionar sobre les nostres emocions, per a posar paraules a tot allò que surt durant les sessions de pràctica psicomotriu, pot ser vist com una pèrdua de temps o com una mostra d'inseguretat i de dubtes.

En el context de la professió, sobretot a l'escola bressol i a l'escola infantil (si més no és el que passa a Bèlgica), hi ha molt poc temps per fer-se preguntes, exposar els dubtes, les ansietats, les pors, com si aquestes vivències emocionals pertanyessin a la vida privada de cada persona i no afectessin la vida professional, que només demana eficàcia.

Una vegada més faig èmfasi en la necessitat que els professionals tenim de parar, no és temps perdut!

Ens toca també a nosaltres donar temps als infants. En l'època del menjar ràpid, la comunicació instantània, els SMS, els missatges electrònics, les xarxes socials... Per què els infants haurien de voler sortir d'aquesta precipitació?

Cal temps perquè l'infant es desenvolupi harmònicament. Com respectar-ho? En primer lloc, deixant de banda les nostres pròpies pors. Encara que la nostra societat encoratgi el rendiment i l'eficàcia, cal respectar el ritme de cada infant, els seus ritmes biològics.

Cal deixar-los jugar, donar-los temps perquè puguin desenvolupar el seu imaginari i trobar les solucions per ells mateixos, temps per trobar el seu camí i anar fent cada etapa dels processos de reassegurament profund.

Massa sovint l'adult es precipita, vol accelerar aquest temps de recerca, aquest temps d'assaig i error tan útil per a l'infant. Quan som capaços de donar-li temps, l'infant segueix, continua la seva recerca, que es transforma en una veritable conquesta, com la conquesta de la verticalitat, que és com un segon naixement, un triomf per a l'infant, que ha adquirit una competència nova que reforça la seva unitat i renova el seu sentiment d'existir. Donem-li temps!

Sovint seguim constatant que les sessions de pràctica psicomotriu són massa curtes: l'organització de la sala, els desplaçaments per portar els infants de l'aula a la sala, els canvis de roba, les sabates, la manca de personal... són factors que limiten el temps de les sessions.

Cal temps: una hora, millor una hora i mitja és el temps que necessita un infant. Els rituals de la sessió, el temps de l'expressivitat motriu, un temps per al conte, aquest procés de reassegurament profund per mediació del llenguatge, i també un temps de l'expressivitat plàstica a través del dibuix, el modelatge, la construcció... són moments indispensables que afavoreixen el procés de descentració.

Podem sentir la necessitat de parlar, la necessitat d'expressar les emocions viscudes durant la sessió o durant el conte, la necessitat de ser reconeguts a través de les seves representacions, però mai no ens donem el temps suficient per escoltar, per completar bé una sessió de pràctica psicomotriu educativa.

M'han arribat opinions al voltant de l'avorriment sobre el tema del temps. Sovint l'avorriment és dels adults, especialment dels observadors. No perceben la riquesa d'allò que s'esdevé davant dels seus ulls.

Hauríem de mantenir la capacitat de sorprendre'ns. Allò que viu l'infant davant nostre és excepcional. Hauríem de tornar a aprendre a fascinar-nos per l'extraordinària i emocionant aventura de la vida que es reproduïx durant les sessions!

JUGAR JUNTS, LA IMPORTÀNCIA DEL “NOSALTRES”

La pràctica psicomotriu educativa i preventiva és un dispositiu que permet acollir l'infant amb el major respecte, com una persona que dona testimoni d'una experiència única. Es tracta d'una eina que afavoreix la maduració psicològica per la via corporal, per la via del plaer, i facilita el procés de reassegurament profund.

Es tracta d'un dispositiu espacial i temporal, que té un marc precís i que té normes. La norma és considerada com a factor essencial de seguretat emocional i afectiva, indispensable per al desenvolupament de l'infant. És un procés individual però que es fa dins del grup.

En una època en què la individualització de la nostra societat, el “cadascú a la seva”, l'ultraindividualisme, creixen cada dia, sembla urgent que cal treballar junts per desenvolupar situacions que inverteixin aquesta tendència.

En el ritual d'entrada, el moment d'acollida, quan tothom es presenta o és cridat pel seu nom, és també una oportunitat per recordar als infants absents aquell dia. És un moment de reconeixement de cada un i recordar els que no hi són és una manera de reconèixer-los a distància. També ens recorda que som un grup, on ningú està sol.

Durant la sessió, en el moment de l'expressivitat motriu, podem aprofitar les oportunitats per afavorir la col·laboració entre els infants: compartir un objecte, un espai o una construcció. Unir-se en un joc de reassegurament contra l'agressor.

Si el “jo” és útil com a prova d'assertivitat i d'autoafirmació: no s'ha d'oblidar el “nosaltres” com a prova de pertinença a un grup que pot actuar conjuntament, col·laborar, inventar, amb la participació de tothom. El conte és un temps d'agrupació que va després de la fase de l'expressivitat motriu. Podem utilitzar aquest temps com a símbol de convivència!

EL CONTE AL FINAL DE LA SESSIÓ, VIURE JUNTS LES EMOCIONS

Al final de la sessió es poden agrupar els infants en un espai ben definit i *ritualitzat*, el lloc del conte. Cal que estiguin ben asseguts per poder escoltar millor i explicar-los un conte amb l'objectiu de mobilitzar el pensament de l'infant i obrir-lo a noves representacions.

El moment del conte s'ha d'entendre com un espai de reassegurament profund a través del llenguatge, en el qual l'infant pot experimentar un temps de descentració, sense moviment, escoltant una història relacionada emocionalment amb allò que el grup acaba de viure.

A través de la narració i la pertinença de paraules expressives, es poden abordar diferents temes: la por de ser devorat, la recerca de la identitat, l'abandonament, la necessitat de créixer... tot un seguit d'imatges que poblen el nostre imaginari col·lectiu i que es concreten en forma de llop, de bruixa, d'ogre, etc. La càrrega emocional està molt present en aquest moment i l'actitud de l'infant ens parla de la seva capacitat de descentralització, d'escoltar, d'estar atent, per viure la història

sense que el cos es mogui.

El conte s'ha d'explicar sempre en el mateix lloc a la sala, amb els mateixos rituals d'inici i tancament: "... Obriu bé els ulls, obriu bé les orelles, obriu bé el vostres cors... una bona història hi entrarà fins al fons!".

Els rituals són sagrats i indispensables perquè l'infant se senti segur davant el drama que es desenvolupava davant ell. Sempre hi ha d'haver dues fases:

LA PUJADA DE L'ANSIETAT

Una onada d'ansietat dona valor dramàtic a la història, que sempre ha de girar al voltant de temes com: la por de ser devorat, mossegat, abandonat, esquarterat, fet presoner o perdut... tots els temes que es relacionen amb l'angoixa de pèrdua de si mateix o amb la de pèrdua de l'altre.

TORNAR AL REASSEGUAMENT

Aquesta és la fase en què l'heroi, amb el qual s'identifica l'infant, triomfa sobre l'agressor. La història només té sentit si l'heroi triomfa i creix amb aquesta prova. S'ha pogut enfrontar al llop, a l'ogre, ha pogut escapar de la bruixa, ha trobat el camí en el bosc quan s'havia perdut, havia estat abandonat...

El camí per accedir al reassegurament contra l'angoixa és ple de dificultats, de trampes, fins i tot d'enganys. L'infant s'identifica amb l'heroi que triomfa, allunyant així l'angoixa per poder afirmar millor la seva existència.

Si el grup està prou preparat, es poden explicar històries que acaben malament. Això permet que cada infant sigui actor de la història i que busqui per si mateix, en la seva història personal, el reassegurament profund. El grup també té recursos per col·laborar en aquesta recerca de seguretat.

No obstant això, s'observen en la literatura infantil i juvenil actual alguns canvis curiosos:

Els infants, sovint protagonistes dels contes actuals, semblen no tenir por de res, ni de ningú, ni tan sols dels ogres! Ens trobem que a poc a poc són els ogres, que tenen por dels infants. Trobem llops sentimentals, llops tous, que s'acontenten amb un xumet en comptes de "carn fresca"!

No serà que ens trobem amb una metàfora de la funció paterna, que de vegades tendeix a desnaturalitzar-se? Es produeix una distorsió en la figura de l'agressor, se li treu una part del seu poder eliminant una bona part del seu atractiu.

Recordem que és molt difícil saber com rep cada infant emocionalment un conte. Podem pensar que s'identifica amb un o amb un altre personatge, però hem de ser prudents i observar... perquè un infant sempre escolta un conte en silenci i per això cal observar els seus moviments, els seus gestos, el seu to, els canvis sobtats de postura.

A partir d'aquesta observació cal ajustar-se, de manera que l'infant pugui avançar en el seu procés de descentració, que pugui fer baixar la intensitat de les seves emocions o dels fantasmes invasors.

Un conte ben explicat, repetit una i una altra vegada, segueix sent una eina de reassegurament excepcional.

QUIN CONTE?

Podem inventar un conte a partir d'un tema recurrent (la por a fer-se gran, la por al llop, la necessitat de mostrar la seva força ...), o el podem inventar a partir d'allò que hem observat a la sessió. Segons l'edat dels infants el podem construir conjuntament: els infants poden acabar les frases, buscar una solució, etc. Per exemple: «Us explicaré la història de dos ossets. Es diuen ...» (esperem... i els infants proposen els noms, el color de la roba del nen, de la nena...). «Juguen tranquil·lament al jardí ... a prop del bosc... 'A què juguen?, amb qui?' ... » (els infants aporten més elements ...). «Xuta la pilota amb tanta força que surt fora del jardí i cau al bosc. Què faran els dos ossets?... Aniran al bosc?... S'hi perdran?... Trobaran la pilota?... Trobaran una altra cosa? Un llop?...»

També podem utilitzar un llibre. N'hi ha molts i molt ben il·lustrats, que tracten els temes que els infants aborden en les sessions de pràctica psicomotriu: la por de caure, de ser devorat o de ser atrapat, la por als monstres, la por d'anar a dormir o a les ombres...

Per exemple hi ha un llibre que suscita molt d'interès entre els nens de tres o quatre anys, *Shhh!*, de Grindley, amb il·lustracions d'Utton. La portada del llibre és una il·lustració en la qual hi ha un castell que sembla obrir la porta fortificada com una gran boca devoradora! L'infant per entrar-hi haurà de romandre en silenci... Hi ha un gegant adormit en una de les habitacions! Com més avancem en la lectura, l'infant ha de parar més atenció per no despertar el gegant! Haurà de seguir endavant a poc a poc, com si trepitgés ous, obrir suaument les solapes o finestres per assegurar-se que tota la família i els animals dormen. Però, al final, el gegant es desperta i s'aixeca i ens podem imaginar què li podria succeir a l'infant... El narrador ha de tancar el llibre amb força i soroll com si volgués destruir el gegant.

L'infant experimenta la pujada de l'angoixa i tot seguit ha de poder expressar el goig immens de la victòria. Sabem per experiència que els infants ens demanaran que els tornem a llegir el llibre moltes vegades. Caldrà respectar aquest mecanisme de repetició, ja que és una autèntica font de reassegurament profund.

CONCLUSIONS

Per acabar voldria resumir aquest article destacant la necessitat de donar temps a l'infant: temps per somiar, temps per pensar, temps per descobrir per si mateix...

Al contrari, la nostra societat (i cada un de nosaltres?) aboca els infants a l'experiència de "massa": massa respostes, massa pressions, massa prudència, massa regals, massa precipitació...

Hauríem de deixar-los un poc de lloc, un poc de buit, un poc d'espai, un poc de distància. Una mica de lloc per a la simplicitat. Cal que els nostres infants quedin amb fam... fam de descobrir, fam de cercar, fam d'experimentar, fam de trobar el plaer compartit... Sí, amb fam.¹

1. N.T. Les paraules *faim* (fam) i *fin* (fi) són homòfones en francès, l'autor fa un joc de paraules.

BIBLIOGRAFIA

Aucouturier, B. (2005). *La méthode Aucouturier. Fantômes d'action et pratique psychomotrice*. Bruxelles: De Boeck.

Aucouturier, B. (1984). *La pratique psychomotrice rééducation et thérapie*. Paris: Doin.

Bolly, C. (2007). *Et l'éthique dans tout ça?* Neufchateau: Weyrich.

Grindley, S. (1991). *Shhh!* Paris: ed. L'école des loisirs.

Van Nieuwenhoven, C. (2003). *Peur de rien... peur de tout...* Louvain-la-Neuve: Ed. Presses universitaires de Louvain.

De Singly, F. (2007). L'enfant n'est pas qu'un enfant. *Grands dossiers*, n. 8
www.scienceshumaines.com

Per citar aquest article:

Lemenu, L. (2013). «Com respon la pràctica psicomotriu a les necessitats dels infants d'avui? Reflexions ètiques». IN: *Revista Electrònica d'Investigació i Innovació Educativa i Socioeducativa*, vol. IV, núm. 1, pàg. 71-83. Obtingut de: http://www.in.uib.cat/pags/volumenes/vol4_num1/revista/06_Philippe_Lemenu.pdf